

Protocol kinderen en (echt) scheiding

**Stichting
IJsselgraaf**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. De procedure in geval van scheiding	4
Schema informatieverstrekking	5
3. Beleid van de school in geval van scheiding	6

Bijlagen

Bijlage 1: Afsprakenlijst	8
Bijlage 2: Aanvullende informatie inzake echtscheiding	10

1. Inleiding

Dit protocol is bedoeld om scholen een handreiking te geven hoe te handelen in een situatie waarin de ouders van het kind gescheiden zijn. Het protocol moet bijdragen aan duidelijke afspraken tussen school en gezin. Het zal leidend zijn in het handelen bij een scheiding van ouders. Het gaat hier dan voornamelijk om regels en richtlijnen die de school zal hanteren in het kader van de informatievoorziening aan gescheiden ouders. Bij wet is er op dit gebied maar één ding vastgelegd en dat is 'de verplichting van school om beide ouders van informatie te voorzien over de ontwikkeling van hun kind op school', tenzij de rechter anders beslist. In dat geval ligt er een gerechtelijk vonnis aan ten grondslag dat de school slechts één ouder van informatie dient te voorzien. Een school doet er goed aan om rekening te houden met gescheiden ouders; ouders en school moeten weten waar ze aan toe zijn.

Zoals hiervoor verwoord, rust op de school een wettelijke verplichting dat beide ouders worden geïnformeerd over het functioneren van de kinderen.

Teneinde te voorkomen dat misverstanden ontstaan ten aanzien van de rechten en verplichtingen met betrekking tot de informatievoorziening is dit protocol van belang. Hierin staat helder en concreet aangegeven in welke situatie en op welke wijze de school moet handelen ten aanzien van de informatievoorziening. Het betreffende protocol treft u in het hiernavolgende aan. Het protocol geeft regels en richtlijnen die de school hanteert in het kader van de informatievoorziening aan gescheiden ouders.

Dit protocol bestaat uit verschillende onderdelen die samen een geheel vormen. Op de volgende bladzijde staat kort en overzichtelijk de procedure weergegeven. Voorts is het beleid van de school bij echtscheiding toegelicht. Als bijlage zijn toegevoegd de afsprakenlijst en aanvullende informatie met betrekking tot een echtscheiding.

2. De procedure in geval van scheiding

In onderstaand overzicht wordt in stappen weergegeven hoe te handelen in geval van een scheiding van de ouders van een kind.

- Het is de verantwoordelijkheid van de ouders om de school in te lichten over de scheiding of voorgenomen scheiding. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de leerkracht een belangrijke rol kan spelen in het eventueel opvangen van symptomen dat het kind zich anders gedraagt dan normaal. De leerkracht kan dan een afspraak maken met de ouders. Maar de ouders houden de eindverantwoordelijkheid om school in te lichten. In *bijlage 2* staat meer informatie over welke signalen een kind kan vertonen en welke rol de leerkracht en school daarin kunnen spelen.
- Als de scheiding een feit is, zijn de volgende zaken van belang:
 - Spreek af wie de eerst aanspreekbare persoon is (meestal degene waar het kind grotendeels gaat wonen en die de voogdij heeft).
 - Beide ouders worden geïnformeerd over de prestaties van het kind, over belangrijke gebeurtenissen en diverse schoolzaken. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt tussen beide ouders (voogd en toeziend voogd). In het *schema informatieverstrekking* op pagina vijf staat weergegeven welke informatie aan beide ouders verstrekt moet worden.
 - Bij festiviteiten worden beide ouders uitgenodigd. Dat geldt ook voor de oudergesprekken. Ouders moeten onderling uitmaken of ze samen of apart komen. De ouders geven zelf aan wie komt, zodat er geen verrassingen ontstaan.
 - De ouder op wiens adres een kind is ingeschreven wordt verantwoordelijk gehouden voor:
 - het betalen van alle kosten (zoals de kosten voor een schoolreisje) die door de school in rekening worden gebracht. Mochten de ouders een andere afspraak wensen, dan dienen zij hierover contact op te nemen met de school.
 - Bij het maken van deze afspraken is de *afsprakenlijst* leidend. Dit formulier is te vinden in bijlage 1. Dit formulier vormt de basis voor het verdere contact tussen de school en de ouders. Het is daarom belangrijk gebruik te maken van dit formulier. Dit dient in geval van echtscheiding volledig ingevuld en ondertekend te worden door beide ouders. Voorts is het de verantwoordelijkheid van de ouders om ervoor zorg te dragen dat de gegevens op de afsprakenlijst actueel blijven. Eventuele veranderingen moeten dus worden doorgegeven aan de school. In hoofdstuk 3 staat informatie over het beleid dat de school hanteert in geval er problemen ontstaan bij het invullen van de afsprakenlijst.

3. Schema informatieverstrekking

Welke informatie moet verstrekt worden aan beide ouders:

- De informatiebrochure
- De schoolkalender
- Het rapport (in tweevoud indien nodig)
- Uitnodiging voor de ouderavond (een origineel en een kopie)

Een ouder heeft in het algemeen recht op deze informatie:

Voor wie	Alle informatie	Wettelijk voorgeschreven informatie *
Voor ouders die met elkaar getrouwd zijn.	X	
Indien de ouders gescheiden zijn.	X	
Bij geregistreerd partnerschap	X	
Ouders die niet getrouwd zijn, maar gezamenlijk gezag uitoefenen.	X	
De ouder die geen gezag heeft over het kind		X
Indien ouders samenwonen maar vader niet erkend is, geldt voor vader.		X
Indien ouders samenwonen, vader het kind erkend heeft en gezag heeft.	X	
Ouders hebben samengewoond, kind is erkend en ingeschreven in het gezagsregister. Ouders zijn nu uit elkaar.	X	
Ouders hebben samengewoond, kind is erkend maar vader heeft geen gezag. Voor vader geldt het volgende		X
Beide ouders zijn uit de ouderlijke macht gezet, kind heeft een voogd. Voor beide ouders geldt		X
Voogd	X	

* Dit is de informatie volgens artikel 377c lid 1 BW.

4. Beleid van de school in geval van scheiding

De maatschappij en daarmee ook onze school worden in toenemende mate geconfronteerd met echtscheidingen en de daaruit voortvloeiende consequenties. Dit heeft eveneens gevolgen voor de afspraken die intern en extern gelden.

Om problemen hierover te voorkomen zullen wij de volgende, algemene uitgangspunten hanteren.

1. Normaliter hebben na een scheiding (ontbinding van een huwelijk of beëindiging van een relatie) beide ouders het gezag over minderjarige kinderen. Wanneer slechts één van de ouders het gezag heeft en er sprake is van een scheiding, dient de desbetreffende ouder dit aan de school kenbaar te maken.
Hebben en houden beide ouders het ouderlijk gezag, dan zijn de rechten en verplichtingen van ouders ten opzichte van hun kinderen gelijk en kan een ouder aan deze gezagssituatie geen individuele rechten ontleen.
2. In een conflictsituatie over de uitvoering van een omgangsregeling geldt het volgende.
 - a. Is slechts een van de ouders belast met het gezag, dan wordt het standpunt van de gezagdragende ouder gevolgd.
 - b. Meestal worden er, wanneer er sprake is van een feitelijke scheiding, afspraken gemaakt over een zorgregeling en is (soms in een beslissing van de rechtbank) vastgelegd bij wie de kinderen het hoofdverblijf hebben. Wanneer het hoofdverblijf door de rechtbank is vastgelegd, dan wordt dit als uitgangspunt gehanteerd. De ouder waar de kinderen het hoofdverblijf hebben, heeft, in geval van discussie, een doorslaggevende stem. Wanneer de niet-verzorgende ouder op dat moment meent dat er toch recht op omgang bestaat, dan kan die ouder dit vanzelfsprekend met nadere stukken aannemelijk proberen te maken. De school kan dan vervolgens haar handelwijze bepalen en kenbaar maken.
 - c. Is er geen afspraak gemaakt of geen regeling vastgelegd, dan zal aansluiting gezocht worden bij het dagelijks leven van het kind. Verblijft het kind dagelijks bij één van de ouders, dan zal op dat moment de mening van die ouder worden gevolgd, tenzij de andere ouder een andersluidende afspraak aannemelijk kan maken. De school gaat ervan uit dat de inhoud van een zorgregeling en derhalve ook een omgangsregeling aan de school kenbaar gemaakt wordt op het moment dat deze is afgesproken of is vastgelegd in een beslissing van de rechtbank. De school zal dan vervolgens dienovereenkomstig handelen.
3. Ouders hebben (ongeacht de gezagssituatie) recht op dezelfde informatie over hun minderjarige kinderen. Deze informatieverplichting vloeit rechtstreeks voort uit de wet. Na een scheiding zal deze informatieverstrekking aan beide ouders onverminderd worden gecontinueerd, ook wanneer de verzorgende ouder dit niet wenst. Een uitzondering geldt voor de situatie dat een rechtbank een beslissing heeft genomen waarin is vastgelegd dat het recht op informatie van de andere ouder is beperkt. Het spreekt voor zich dat informatie die niet wordt verstrekt aan de verzorgende ouder, evenmin zal worden verstrekt aan de niet-verzorgende ouder. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat informatie eveneens wordt verstrekt aan ex-partners die in nauwe persoonlijke betrekking met een kind hebben geleefd (bijvoorbeeld binnen homoseksuele relaties).

De volgende informatie zal altijd worden verstrekt:

- schoolgids
- schoolkrant
- nieuwsbrief
- schoolrapporten
- resultaat van (eind)toetsen
- schoolfoto's
- informatie over sociaal/emotionele ontwikkelingen
- onderzoek en/of rapportage door derden

Ten aanzien van deelname aan schoolactiviteiten dienen in principe beide ouders akkoord te gaan. Geven ouders tegenstrijdige instructies, dan heeft de school de keuze om een kind wel of niet te laten meedoen. Daarbij zal het belang van het kind voorop gesteld worden.

4. De ouder op wiens adres een kind is ingeschreven wordt verantwoordelijk gehouden voor het betalen van alle kosten (ouderbijdrage daaronder begrepen) die door de school in rekening worden gebracht. Mochten de ouders een andere afspraak wensen, dan dienen zij hierover contact op te nemen met de school.
5. Wellicht ten overvloede wordt hierbij nog opgemerkt dat de school geen discussie voert met een kind over de invulling c.q. uitvoering van een zorgregeling of omgangsregeling. De school acht onder alle omstandigheden de ouders verantwoordelijk. Mochten de ouders derhalve menen dat wijzigingen gewenst zijn, dan dienen zij dit aan de school kenbaar te maken.
6. Ten aanzien van de aanwezigheid van ouders op school geldt het algemene uitgangspunt van de school: zolang en wanneer deze aanwezigheid de normale gang van zaken op school niet verstoort, zal de school zich niet gehouden voelen om hiertegen op te treden.
7. Indien ouders (in welke situatie dan ook) hun telefoonnummer of e-mailadres aan de school verstrekken, dan gaat de school er vanuit dat deze niet geheim hoeven te blijven, tenzij hierover andere afspraken zijn gemaakt.

Bijlage 1

Afsprakenlijst voor de ouders van vanwege (echt)scheiding

Naam en contactgegevens moeder:

.....

.....

Naam en contactgegevens vader:

.....

.....

Het GBA-adres van het kind is bij de ☐ moeder ☐ vader

Ingangsdatum afspraken:

Ouderschapsplan:

1. Is er een zorgverdeling overeengekomen en vastgelegd? ☐ ja ☐ nee

Vorm van de zorgverdeling:

.....

.....

.....

2. Afspraken t.a.v. brengen naar en halen van school:

.....

.....

.....

3. Specifieke afspraken betreffende informatieverstrekking en uitnodigingen oudergesprekken:

.....

.....

.....

4. Is er sprake van een (toezien) voogd: ☐ ja ☐ nee

Naam en contactgegevens:

.....

.....

Toelichting:

5. Eventueel extra adres/telefoonnummer als de ouder(s) niet bereikbaar zijn (werk, oppas, opa, oma)

Naam: Tel: Tel. mobiel:

Ondergetekenden hebben kennis genomen van het protocol gescheiden ouders van openbare basisschool [naam school] alvorens dit document te ondertekenen.

Aldus vastgelegd op te

Moeder:	Vader:	Directeur:
Naam:	Naam:	Naam:

Handtekening:	Handtekening:	Handtekening:
.....		

Bijlage 2

Aanvullende informatie inzake echtscheiding

Gehanteerde termen

Wie zijn ouders van een kind?

In dit protocol wordt over ouders gesproken die volgens de wet vader of moeder zijn.

Daarmee bedoelen we meestal de biologische moeder en vader, maar dat zijn niet altijd de ouders in de zin van de wet.

De moeder van het kind is de vrouw:

- uit wie het kind is geboren;
- die het kind heeft geadopteerd.

De vader is in ieder geval:

- de man die met de moeder getrouwd was toen het kind geboren werd;
- de man die het kind heeft erkend of geadopteerd;
- de man wiens vaderschap door de rechter is vastgesteld.

De ouders van het kind zijn de moeder en de vader zoals hierboven omschreven.

Wat is ouderlijk gezag?

In Nederland staan alle minderjarigen (kinderen onder de 18 jaar) onder gezag. Meestal hebben de ouders samen het gezag; ouderlijk gezag. Het gezag kan ook worden uitgeoefend door een ouder en een niet-ouder samen (bijvoorbeeld de partner van een vader of moeder). Dit wordt gezamenlijk gezag genoemd. Als ouders scheiden behouden zij in principe beiden het gezag over het kind. Als een ander dan de ouder(s) het gezag uitoefent, wordt dit voogdij genoemd.

De scheiding

Gevolgen voor de ouders

Voor de ouders is een scheiding een ingrijpende gebeurtenis en wellicht het sluitstuk van een (lange) periode van spanning, ruzies, onzekerheden en schuldgevoelens. In sommige gevallen zullen de kinderen in een dergelijke periode voor hen geen prioriteit zijn, hetgeen weer schuldgevoelens oproept. Op een gegeven moment zullen de ouders er niet meer om heen kunnen en hun kind deelgenoot maken van wat er gebeurt en gaat gebeuren. Zo lang ouders (nog) geen contact hebben opgenomen met school, is het voor de leerkracht, die het veranderende gedrag van het kind al is opgevallen, verstandig zelf initiatief te nemen. Voor hem/haar gaat het in eerste instantie om de belangen van het kind. De kans bestaat dat de ouders de leerkracht proberen te betrekken bij hun echtelijke problemen. Ouders zoeken steun en erkenning. De leerkracht is echter geen partij in het conflict en moet en zal niet oordelen. Dit is in belang van het kind. Hij/zij tracht beide ouders ervan te doordringen hun kind niet uit het oog te verliezen en samen met de ouders zoeken naar oplossingen voor eventuele problemen die zich op school, in de klas en/of thuis voordoen. Daarvoor worden concrete en praktisch uitvoerbare afspraken gemaakt.

De leerkracht en het kind

De leerkracht is van wezenlijk belang, want het kind zit een groot deel van de dag op school en bij hem/haar in de klas. Als het goed is, is dit een veilige omgeving waarin regelmaat en zekerheid

bestaan en waarin betrouwbare mensen werken. Het kind moet weten dat het zijn problemen kan neerleggen bij de leerkracht. Daarvoor is het voorwaarde dat de leerkracht betrokkenheid toont. Het kind moet zich gesteund voelen doordat de leerkracht begrip toont voor de situatie waarin het kind en het gezin zich bevinden. Hij/zij legt misschien een huisbezoek af, of heeft dat al gedaan. Een kind dat geconfronteerd wordt met de scheiding van zijn ouders, deelgenoot is van een relatie-/huwelijks crisis, zal veel (impliciete) vragen hebben, zijn situatie is onzeker en misschien heeft het last van schuldgevoelens. De leerkracht kiest geen partij tussen de vader en moeder en geeft geen oordeel, want dat kan het loyaliteitsprobleem bij het kind alleen maar versterken. Hij/zij geeft aan de kinderen aan dat ze van beide ouders mogen houden, dat ze geen keuze hoeven te maken. Het is voor de leerkracht van belang te beseffen dat hij/zij naar gelang de leeftijd van het kind een bron van identificatie kan zijn, iemand waar rust en veiligheid vanzelfsprekend is. Gun het kind de luwte.

Wat te doen als je een kind in de klas hebt in of na een echtscheidingssituatie?

- Houd beide ouders op de hoogte van de ontwikkelingen van hun kind.
- Kies bij conflicten geen partij.
- Zorg dat je goed op de hoogte bent van wanneer het kind naar welke ouder gaat.
- Leer andere kinderen omgaan met verschillende gezinsvormen. Laat ze respect en begrip tonen voor andere thuissituaties.
- Geef het kind extra persoonlijke aandacht.
- Luister goed naar het kind maar dwing het niet over de scheiding te praten.
- Accepteer het wanneer er sprake is van (tijdelijk) mindere leerprestaties.

In een kinderhoofd

- Ze hebben vaak het gevoel dat de scheiding (mede) hun schuld is. Door de schuld naar zich toe te trekken, probeert het kind greep te krijgen op de verwarrende situatie.
- Ze zijn soms bang dat de ouder bij wie ze wonen óók weggaat.
- Kinderen betwijfelen of de ouders nog wel van hen houden en vragen extra aandacht. Door zich vervelend, brutaal of juist heel lief te gedragen, testen ze de liefde van de ouders uit.
- Kinderen schamen zich ervoor dat hun ouders gescheiden zijn. Ze durven er niet met anderen over te praten uit angst gek of zielig gevonden te worden.
- Kinderen hebben vaak het gevoel dat ze voor één van de ouders moeten kiezen. Dat kunnen ze niet, want ze houden meestal van allebei. Kinderen zijn in veel gevallen bang dat ze één van de ouders verdriet of te kort doen.

Praten met het kind

Belangrijk is dat de leerkracht oog houdt voor symptomen. Symptomen geven aan dat er iets aan de hand is. Uiteraard zijn deze symptomen niet onlosmakelijk verbonden met de scheiding van ouders. Er kan natuurlijk ook iets anders aan de hand zijn.

Belangrijk is dat de leerkracht de volgende signalen onderkent:

- het kind trekt zich terug, is stil en afwezig, angstig
- het tegenovergestelde: het kind is overactief, te druk
- agressief en prikkelbaar, overal kwaad om worden
- het tegenovergestelde: het kind is inert, ongeïnteresseerd
- schoolprestaties zijn minder
- overgevoelig, snel huilen, bedroefd
- terugval in ontwikkeling (bijv. duimzuigen, niet meer zindelijk, stotteren)
- slechte lichamelijke conditie (slaapproblemen, vaak ziek en kwaaltjes)
- niet samen met de andere kinderen aan het einde van de dag naar buiten gaan, maar achterblijven

Een leerkracht die zijn kinderen kent, zal misschien eerder dan deze symptomen al zien en merken dat het kind een andere uitstraling heeft, zich anders voordoet dan 'normaal'. De bovengenoemde signalen zijn dan een bevestiging dat er werkelijk iets aan de hand is.

Het is zaak én vanzelfsprekend dat de leerkracht de oorzaak van de gesignaleerde veranderingen bij het kind opspoort. Ongeacht wat die oorzaak ook zal zijn, moet de leerkracht zijn eigen rol niet onderschatten, zowel in het zoeken naar die oorzaak als in het helpen oplossen van een probleem. Het kind zit een groot deel van de tijd op school en bij hem/haar in de klas. De regelmaat en de betrouwbare mensen waarmee het kind te maken heeft zorgen voor een omgeving waarin een gesprek mogelijk moet zijn.

Advies aan de leerkracht: Praat met het kind!

Stel in een persoonlijk gesprek de vraag wat er aan de hand is. Waarom het kind anders is en doet dan voorheen?

Het kind zal misschien ontkennend of ontwijkend antwoorden. Laat het daar vrij in, laat het kind weten dat je veranderingen waarneemt maar hecht er geen oordeel aan. Zeg dat je er een andere keer op terugkomt. De leerling heeft tijd en ruimte erover na te denken. Laat merken dat u er bent voor hem/haar, toon betrokkenheid zodat het kind weet dat het met problemen bij u terecht kan.

Suggesties voor een gesprek met het kind

- Ga niet te suggestief te werk; er kan ook gewoon niets of iets heel anders aan de hand zijn.
- Maak het kind duidelijk dat het de ruimte heeft om verdriet (en andere gevoelens) te uiten.
- Vraag het kind wat voor hulp / steun het wil.
- Bespreek praktische zaken die voor de aanpassing van het gezin van groot belang (kunnen) zijn.
- Maak het kind duidelijk dat het 'altijd' terecht kan bij de leerkracht. (maak hierover duidelijke afspraken).
- Neem tijdens het gesprek tijd en geef aandacht. Laat u niet storen!
- Zorg dat het kind in de gesprekken ook mee kan denken aan 'nieuwe' oplossingen. Dus niet te veel invullen. Het is beter om door te vragen.
- Ga onderwerpen die moeilijk zijn niet uit de weg. Benoem eerlijk de situatie. Duidelijk en eerlijk omgaan met het gegeven dat de ouders niet meer met elkaar verder willen.
- Betrek kinderen bij zaken die voor hen belangrijk en plezierig zijn om isolatie in de groep te voorkomen.

Informeer bij ouders en collega's

Als het niet lukt om van het kind duidelijk te krijgen wat de oorzaken van de gedrags- en stemmingsveranderingen zijn, is het voor de hand liggend om bij collega's het licht op te steken. Misschien dat zij informatie hebben die één en ander kunnen verklaren. Te denken valt aan de vakleerkrachten (gymnastiek, handenarbeid, remedial teaching). Vanwege de andersoortige lessen en lessituaties kunnen zij een verhelderende kijk op de kinderen hebben.

Tegelijkertijd, of daarna, komen de ouders in beeld. Als ze zelf nog niet aan de bel hebben getrokken, is het zaak bij hen te achterhalen waarom hun kind anders is dan normaal. Maak dus een afspraak met hen; het liefst op school. Een huisbezoek kan bedreigend en misschien intimiderend overkomen er vanuit gaand dat u problemen vermoedt maar nog niet weet welke. In ieder geval, en dit geldt in zijn algemeenheid, is het van belang op de hoogte te zijn van de thuissituatie van de kinderen. Kinderen ervaren dit als positief en veilig.

Maak een afspraak en ga er vanuit dat, evenals het kind, de ouders ook niet graag vertellen dat ze in scheiding zijn en de stemming thuis er onder lijdt. Het is aan de ouders om samen of apart naar de afspraak te komen. Het laatste kan vanwege de situatie het meest voor de hand liggen. Geef de ouders de vrijheid te reageren op uw zorg omtrent hun kind en ga niet de hulpverlener uithangen. Geef de ouders de vrijheid te reageren op uw zorg omtrent hun kind en ga niet de hulpverlener uithangen om een scheiding tot een goed einde te brengen of terug te draaien. Mocht de scheiding wel expliciet ter sprake komen dan is het aan u om de aandacht te richten op de kwetsbare positie van hun kind. Probeer met de ouders mee te denken en concrete, praktische afspraken te maken hoe in deze situatie het kind het best opgevangen kan worden. Hun kind is in deze tijden van verwarring en onzekerheid het meest gebaat bij (praktische) zekerheden. Verwijs ouders zo nodig naar instanties waar ze terecht kunnen voor hulp zoals het (school) maatschappelijk werk, de schoolpsycholoog, de huisarts of een mediator.

Wat vooral niet te doen?

Wat je als leerkracht ten opzichte van het kind niet moet doen is:

- Zeggen dat ze niet de enigen zijn met deze problemen.
- Zeggen hoe ze met hun gevoelens om moeten gaan.
- Een voorgedrukt boekje over scheiding geven waarin ze opdrachten moeten maken.
- Valse hoop geven ('het komt misschien wel goed').
- Een oordeel geven over de situatie (en dus over de ouders).
- Dingen zeggen in de trant van: 'Zo heeft het moeten zijn.'
- Alle gedragingen van het kind herleiden tot de scheiding.
- Als het klassikaal ter sprake komt er overdreven en dramatische aandacht aan schenken.

Kinderen waarvan de ouders scheiden hebben steun nodig. Afhankelijk van hoe de ouders ermee omgaan, krijgen ze die noodzakelijke steun niet automatisch van hen. Het zijn ingewikkelde situaties waarin een scala aan vaak tegenstrijdige gevoelens een rol spelen. Bij de kinderen kunnen loyaliteitsconflicten de kop opsteken en zij kunnen zich schuldig voelen over de situatie alsof ze er iets aan kunnen doen. De ouders hebben wellicht schuldgevoelens ten aanzien van elkaar en de kinderen die ze in de steek laten, en dat ze niet die persoon zijn die ze graag hadden willen zijn, spijt van ruzies, schaamte over hun onvermogen. Al met al ingrijpend en zeker voor het kind verwarrend. Logisch dat symptomen hiervan op school zichtbaar worden. Persoonlijke aandacht is gewenst en ga niet zwaar tillen aan een terugval in schoolprestaties. Maak het vooral niet ernstiger dan het voor het kind al is.

De leerkracht en de groep

Afhankelijk van de leeftijd en de ontwikkelingsfase van de kinderen kan het zinvol zijn om het onderwerp scheiding in de groep ter sprake te brengen. Wees daarbij echter bewust van het effect. Het kan andere kinderen ook angstig maken zelf met een scheiding van hun ouders te maken te krijgen, terwijl er niets aan de hand is. Wees hier voorzichtig mee.

Het is echter een realiteit waar iedereen op een of andere manier wel eens mee te maken heeft gehad. In de familiekring, bij de ouders van vriendjes en vriendinnetjes, bij de burens, of via televisie (series) kan het een gebeurtenis zijn waar iedereen een mening over heeft.

Geef daarom informatie, laat kinderen weten wat het is, maak het bespreekbaar. Er zullen ongetwijfeld meer kinderen zijn die er mee te maken hebben (gehad). Voor kinderen is het belangrijk te weten dat ze niet de enigen zijn. Het kringgesprek is een goed middel. Laat kinderen vertellen over hun weekend bij papa of mama, of over het co-ouderschap, d.w.z. de ene helft van de week hier, de andere helft daar. Voorkom dat 'scheiden' een te dramatische, zware en negatieve kant krijgt.

In individuele gevallen van scheiding waarin het kind heen en weer geslingerd wordt, zich onzeker en verlaten voelt is het belangrijk de vertrouwensband tussen u en het kind te waarborgen.

Met behulp van kinderboeken en –films kunnen de belevenissen bespreekbaar gemaakt worden en even boven de dagelijkse realiteit getild worden. Wat er in samenhang met dit onderwerp ook gebeurt in de klas en met het kind in kwestie: blijf respectvol ten aanzien van de beide ouders.

De leerkracht en de ouders van het kind

Contact met de ouders is van wezenlijk belang. Dit contact kan op school of bij de ouders thuis plaatsvinden. De neutrale omgeving van de school verdient de voorkeur boven de arena van de scheiding, namelijk het huis van het gezin. Als de scheiding nog niet effectief is maar er wel sprake is van een slechte relatie wijs de ouders dan op de effecten daarvan voor het kind. Geef aan waarin het kind anders is dan anders, dat schoolprestaties onder druk staan. Dat je je zorgen maakt. Wijs de ouders, al of niet expliciet, op hun verantwoordelijkheden zonder hun problemen te ontkennen en daarmee wellicht te verergeren. Probeer de zorg voor het kind met hen te delen.

Als er contact is met de ouders kan, afhankelijk van het kind, een huisbezoek goed zijn om met de ouders te overleggen hoe het kind zo weinig mogelijk schade zal gaan ondervinden van de beslissing van zijn ouders. Voor het ene kind zal zo'n huisbezoek vertrouwenwekkend zijn, terwijl het andere zich juist zal schamen voor de thuissituatie. Ook bij het al of niet kiezen voor huisbezoek staat het belang van het kind centraal.